ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑๗ ประจำวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

โรคใบจุดสีม่วงหอม (Purple Blotch Disease)

เตือนเกษตรกรที่ปลูกหอมแดง หอมแบ่ง หอมหัวใหญ่ กระเทียมต้น และกระเทียมหัว ระมัดระวังโรคใบจุดสีม่วง ที่มักพบในพืชตระกูลหอม-กระเทียม โดยเฉพาะเขตภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากช่วงนี้อากาศเย็น มีหมอกและน้ำค้างลงจัดในช่วงเช้า ประกอบกับความชื้นในอากาศสูง ซึ่งเหมาะสมต่อการเกิดเชื้อราสาเหตุชนิดนี้ให้เจริญเติบโต แพร่ระบาดและทำความเสียหายรุนแรง ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเริ่มพบอาการของกลุ่มผงสีเทา หรือสีฟางข้าว แผลเป็นวงรี ให้รีบดำเนินการจัดการและการป้องกันการแพร่ระบาด หรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อการควบคุม และหาแนวทางป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

เชื้อสาเหตุ : เชื้อรา *Alternaria porri*

ลักษณะอาการ

อาการเริ่มต้นจะพบแผลจุดสีเทากระจาย ระยะนี้มักเข้าใจผิดว่าเป็นโรคราน้ำค้าง เนื่องจากสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อการระบาดเหมือนกัน แต่อาการโรคใบจุดสีม่วงลุกลามจากแผลจุดสีเทาจะเปลี่ยนเป็นสีฟางข้าว แผลขยายใหญ่ขึ้นเป็นรูปรี ขอบแผลเป็นสีม่วง กลางแผลเป็นสีน้ำตาล รอบแผลมีสีฟางข้าวล้อมรอบ และปรากฏมีสปอร์เป็นผงสีดำเกาะอยู่ ในหอมหัวใหญ่หอมแดงอาการดังกล่าวจะชัดเจนมาก แต่ในกระเทียมอาจจะมีสีม่วงเห็นชัดเจนบ้างในบางแผล บางครั้งอาจเห็นเป็นแผลสีน้ำตาล เมื่อแผลหลายแผลขยายต่อกันทำให้เกิดอาการไหม้ ใบเหลืองแห้งหักพับและตายหลังจากอาการปรากฏได้ ๓ - ๔ สัปดาห์ ทำให้หอม-กระเทียมไม่ลงหัว หรือถ้ากำลังอยู่ในระยะลงหัว ก็จะไม่เจริญเติบโตและเก็บไว้ได้ไม่นาน เพราะเชื้อราที่ติดไปจากไร่นาจะทำให้ผลผลิตเกิดอาการเน่าต่อได้ โดยทำให้หัวเน่าและเกิดแผลสีเหลืองในตอนแรก ต่อมาก็เป็นสีแดงเหล้าอุ่นและกลายเป็นสีน้ำตาลเข้มถึงดำในเวลาต่อมา

copyright @ 2014 กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ โทร 02 - 940 - 6190 - 1

การแพร่ระบาด

สปอร์เชื้อราสาเหตุสามารถแพร่ระบาดไปตามลม น้ำฝน เครื่องมือ เมล็ด อยู่ข้ามฤดูในหอมกระเทียมที่เป็นโรค เศษซากพืชในดิน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโรคนี้ต้องการความชื้นน้อยกว่าโรครา น้ำค้างเล็กน้อย แต่ก็ชอบลักษณะที่มีหมอกลงจัดและอุณหภูมิที่เหมาะสม ๒๕-๒๗ องศาเซลเซียส

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. ดูแลแปลงให้สะอาด กำจัดโดยถอนต้นที่เป็นโรค เศษซากพืชที่เป็นโรคทั้งใบและหัว ออกและเผาทำลายนอกแปลง

๒. ควบคุมโรคโดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์ม่าอัตรา ๑ กิโลกรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือเชื้อแบคทีเรียบาซิลลัส ซับทิลิส (บีเอส) อัตราการใช้ตามฉลาก เมื่อเริ่มพบอาการของโรคให้พ่นบริเวณที่เกิดอาการของโรคในช่วงเวลาเย็นแดดอ่อน

๓. สำรวจแปลงสม่ำเสมอ เมื่อพบโรค พ่นด้วยสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา ดังนี้

- ไดฟีโนโคนาโซล ๒๕% อีซี อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ
- ไอโพรไดโอน ๕๐ % ดับเบิ้ลยูพี อัตรา ๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ
- โพรคลอราซ ๕๐% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา ๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ชนิดใดชนิดหนึ่งสลับกับแมนโคเซบ ๘๐% ดับเบิ้ลยูพีอัตรา ๔๐-๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร เพื่อป้องกันการดื้อยาของเชื้อสาเหตุ โดยพ่นทุก ๕ - ๗ วัน

๔. เมื่อพืชเริ่มลงหัว หรือสังเกตดูว่าเมื่ออากาศเริ่มหนาวเย็น น้ำค้างลง ให้พ่นสารเคมีที่แนะนำไว้ทันที ควรผสมสารจับใบด้วยเพราะใบพืชมีไขเคลือบทำให้สารเกาะติดยาก

๕. หมั่นตรวจสอบแปลงปลูกระวังเรื่องศัตรูอื่น หากเพลี้ยไฟ และไรลงรบกวนให้พ่นสารในกลุ่มของโมโนโครโตฟอสทันที เพราะเมื่อพืชถูกรบกวนพืชจะอ่อนแอต่อโรค

ในฤดูปลูกถัดไป

๑. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคควรปลูกพืชชนิดอื่นที่ไม่ใช่สกุลหอมกระเทียมสลับ

๒. ก่อนปลูกควรปรับปรุงดินให้มีสภาพเหมาะสมกับการปลูกหอมและกระเทียม โดยการใส่ปูนขาว ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยอินทรีย์

copyright @ 2014 กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ โทร 02 - 940 - 6190 - 1

๓. ใช้หัวพันธุ์ที่ปราศจากโรค โดยแช่หัวพันธุ์หรือต้นกล้าก่อนปลูกด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น

- ไดฟีโนโคนาโซล ๒๕% อีซี อัตรา ๓๐ - ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ
- ไอโพรไดโอน ๕๐% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา ๓๐ - ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๑๕ - ๒๐ นาที

ที่มา : ๑. โรคของหอม กระเทียมและการป้องกัน, ไทยเกษตรศาสตร์ (http://www.thaikasetsart.com)

๒. Pessl Instruments, Onion purple blotch (http://www.metos.at)

๓. โรคใบจุดสีม่วง, กรมส่งเสริมการเกษตร (http://www.agriqua.doae.go.th/)

๔. กรมวิชาการเกษตร

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

copyright @ 2014 กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ โทร 02 - 940 - 6190 - 1